



شکست‌های آمریکا از طبعی تا همیشه

تنها داشتن شاکلهٔ ابرقدرتی نمی‌تواند تضمین برنده‌شدن در بازی‌های نظامی و سیاسی باشد

۱۰



جهش اینترنت موبایل در جازدن اینترنت ثابت

ایراتورهای موبایل بیش از ۲میلیون و ۸۰۰هزار اشتراک بیشتر از ایراتورهای ثابت جذب کردند

۱۱



رویش نوآوری در کارخانه ۹۰ ساله

تبدیل کارخانه سیمان ری به مرکز فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان آغاز شد

۱۲

جامعه



عکس همشهری خادم‌مخروزشیاری

رمز عبور از چهار چالش اجتماعی

همشهری از ۴چالش عمده اجتماعی در سال ۱۴۰۱و برنامه‌های احتمالی عبور از آنها گزارش می‌دهد

گزارش زهار استگارمقدم روزنامه‌نگار

گردش سسال و حالا قرن، لژوما همه شئون زندگی ما را دگرگون نمی‌کند؛ چه بسا برای بحران‌ها و مشکلات دامنگیر اجتماعی، چنین گردش‌هایی صرفاً رویدادی تقویمی محسوب نشووند و در صورت ماجرا تغییریی ایجاد نکنند. همین ۴بحرانی را که در این گزارش از آنها خواهیم گفت ببینید، هیچ‌یک نوظهور نیستند و پدیده محسوب نمی‌شوند.

کم‌سن‌وسال‌ترین‌شان بحران حضور دوباره دانش‌آموزان در مدارس است و بعد، بُعد اجتماعی چالش بازگشتن ایران به پای میز مذاکرات هسته‌سای. بحران زیست‌محیطی ورود ریزگردها به کشور و چالش تورم و گرانی که معیشت مردم را نشانه‌گرفته، اما دیگر برای خودشان قدمتی دارند. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟ سال ۴۰۱ادرا این بحران‌ها چگونه به پایان می‌رسد؟ چه دورنمای نزدیکی می‌توان برای دست‌وپنجه‌نرم‌کردن دولت‌با این موارد در نظر داشت؟ جامعه‌شناسان و فعالان اجتماعی در این باره چه می‌اندیشند و چه می‌گویند؟

۱:بحران ریزگردها

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. کارشناسان هم می‌گویند آسیب‌های زیست‌محیطی آن هیچ‌کتر از آسیب‌هایی نیست که کارخانه‌ها و اتومبیل‌ها به ری شهر وارد می‌آورند. طبق اعلام سازمان هواشناسی منشأ این گردوغبار کشور عراق و عربستان است و خیربدتری که آنها‌داده‌اند این است که برای کنترل و دست‌کم تا مرادما ادامه خواهد داشت. به‌گفته مسئولان باوردها‌نشان می‌دهد به‌طور کلی بالغ بر ۵۷درصد از جمعیت کشور تحت پوشش اثرات گردوغبار قرار دارند و طی آینده‌ای نه چندان دور ۷۵درصد از جمعیت کشور در سایر استان‌ها درگیر این چالش خواهند شد.

■ **چه چالشی برای دولت ایجاد می‌کند؟** گردوغبار اثر سوء و پیامدهای منفی گوناگونی را به‌دنبال دارد که ازجمله می‌توان به کاهش رشد و بازدهی محصولات کشاورزی، تشدید بخرش ناشی از بزوز آفات و بیماری‌های گیاهی، افزایش تصادفات جاده‌ای به‌علت کاهش قدرت دید، آفو

پروازها و خسارات ناشی از آن، افزایش هزینه درمان، افزایش سرانه هزینه خانوار، افزایش مصرف آب برای شست‌وشو، تعطیلی واحدهای صنعتی، خدماتی، آموزشی، آلودگی منابع آب، اختلال در سیستم‌های برق‌رسانی، افزایش فرسایش بناها و کاهش عمر مفید آنها و مشکلات روحی و روانی انسان بر اثر کاهش قدرت دید اشاره کرد. همه اینها چالش‌های بزرگ مدیریتی در اغلب بخش‌های مدیریت بحران در کشور ایجاد می‌کند. آن‌طور که اخیراً رئیس سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور براساس نتایج حاصل شده از یکسری پژوهش‌ها گفته، ریزگردها و هجوم شن‌های روان سالانه ۴هزار میلیارد تومان به سکونتگاه‌ها، زیرساخت‌ها و زمین‌های کشاورزی کشور خسارت وارد می‌کنند.

■ **واکنش احتمالی دولت چه خواهد بود؟** به اذعان مسئولان و کارشناسان، ریزگردها بیشتر منشأ خارجی دارند و وارداتی محسوب می‌شوند؛ بنابراین شیوه مواجهه با آنها نیز باید متناسب با همین منشأ پایی باشد و فرق دارد با بحران آلودگی هوای ناشی از مصرف سوخت‌های فسیلی … بدیهی است که در مواجهه با بحرانی وارداتی، تعامل باید حرف اول را بزند. در این‌باره می‌توان حرف‌های علی سللاچقه، رئیس سازمان محیط‌زیست را یادآوری کرد که به سال ۹۰سار کرده و گفته بود: «وزرای محیط‌زیست کشورهای مختلف به ایران دعوت شدند. وزیر محیط‌زیست عربستان در این اجلاس شرکت نکرد. ما کانون‌های داخلی و خارجی آلودگی هوا و ریزگرد را شناسایی کردیم و ۲۷۰میلیون هکتار از منشأ این ذرات را می‌شناسیم. بیشترین مقدار ریزگرد که از خارج مرزهای ما وارد ایران می‌شود، از شبهه‌جزیره عربستان است که با مامکاری نمی‌کند.» ترکیه و عراق هم فعالیت‌نظاره‌گر این بحرانی که برای ایران درست کرده‌اند، هستند. مهدی احمدوند که فعال محیط‌زیست است در این‌باره می‌گوید: «به‌نظر می‌رسد که دولت برای جلوگیری از تشدید بحران، دیپلماسی خارجی خود را تقویت کند. در این راستا انجام همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای با هماهنگی وزارت امور خارجه و استفاده از ظرفیت کنوانسیون‌ها و نهادهای بین‌المللی، اقداماتی است که برای کنترل و مدیریت منشاهای فرامرزی گردوغبار باید انجام شود.»اما این فعال محیط‌زیست اذعان می‌کند که برای منشأ داخلی ریزگردها هم باید فکری کرد: «بهترین شیوه عیالتن بیابان‌زایی مردمی است. در کشور حدود ۱میلیون هکتار بیابان داریم. بیابان‌های خوزستان یکی از کانون‌های ریزگرد در کشور به شمار می‌روند. بیابان‌زایی مردمی بیش از هر وقت دیگری ضرورت دارد.»

■ **بحران معیشت**
■ **صورت مسئله بحران:** تأمین معیشت ظاهراً بدیهی‌ترین بحران و البته پرپیچینه‌ترین بحرانی است که در ۴۰۱نیز خود را به رخ می‌کشد.

آمارهای مرتبط با تورم و شیب صعودی افزایش قیمت اقلام، ما را از توضیح اینکه معیشت در این سال بحران محسوب می‌شود، بی‌نیاز می‌کند. ■ **چه چالشی برای دولت ایجاد می‌کند؟** بحران معیشت، به لحاظ گسترده‌گی چالش، بزرگ‌ترین چالش دولت خواهد بود؛ البته که باقی بحران‌های ۴۰۱نیز دولت را حسان چار چالش خواهند کرد، اما مقوله معیشت از منظر اجتماعی در برگیری بسیار بیشتری دارد و از این رو، بروز نارضایتی‌ها در این باره، عمده‌تر است. عموم جامعه حتی اگر نسبت به مقولاتی چون محیط‌زیست حساس هم باشند آن حساسیت را چندان بروز نمی‌دهند، اما وقتی معیشت روز‌مره‌شان تهدید شود شاید رفتار دیگری از خود بروز دهند.

■ **واکنش احتمالی دولت چه خواهد بود؟** دولت تا همین جای کار هم چند واکنش فوری نشان داده است؛ از تعیین ضرب‌الاجل برای ریشه‌کن شدن فقر گرفته تا اظهاراتی دیگر از این دست. به‌نظر می‌رسد دولت در صدد راضی کردن اقشار ناراضی از جمله بازنشستگان و برخی اصناف از طریق اصلاح برخی قوانین هم هست. به همه اینها می‌توان ادامه روند دوره‌های قبل از جمله در واریز یارانه‌های معیشتی را هم افزود که نخستین مرحله آن در سال جدید، ۱۰فروردین‌ماه واریز شد. با این حال برای گمانه‌زنی در رابطه با واکنش احتمالی دولت برای بهبود معیشت مردم، باید به تصمیم‌هایی که در لایحه بودجه ۴۰۱به آنها اشاره شده رجوع کرد. دولت می‌خواهد اصلان یارانه نقدی ثروتمندان را حذف کند و شاید از این مسیر از تبعات حذف از دولتی جلوگیری به عمل آرد. تصمیم برای افزایش آبههای مصرفی و اقداماتی از این دست را نیز می‌توان در همین راستا تلقی کرد.

۲:بحران بازگشایی مدارس

■ **صورت مسئله بحران:** حقیقت این است که بازگشت دانش‌آموزان و دانشجویان به مدارس و مراکز آموزشی به‌خودی‌خود می‌توانست یکی از سوبه‌های مثبت اجتماعی در سال ۴۰۱باشد؛ یعنی نه‌تنها به فهرست بحران‌های سال جدید افزوده نشود، بلکه یکی از رویدادهایی باشد که عبور از بحرانی ۲ساله را نشان دهد و نمایندگی کند، امسا خوش‌بین‌ترین کنشگران اجتماعی و فعالان حوزه آموزش نیز گمان نمی‌کردند چنین باشد و بتوان حضور دوباره دانش‌آموزان و یکی از مطلوبات ۱۴۰۱به‌نظاره‌نشست، بدیهی بود که چنین آغاز دوباره‌ای، با چالش‌هایی چندروبه‌رو خواهد بود. حالا عیالتنا بحران آموزش از راه دور، رفع‌شده و به‌نظر می‌رسد جای خود را به بحرانی شاید جدی‌تر به‌عنوان چالش اولیا، دانش‌آموزان و مسئولان آموزش کشور داده است. چالش نگرانی از ابتلای دانش‌آموزان در مدارس به ویروس کرونا و سوبه‌های مولد آن و چالش چندبارگی آموزش. بازگشایی مدارس، تازه‌ترین بحران اجتماعی حوزه آموزش است.

■ **چه چالشی برای دولت ایجاد می‌کند؟** دولت در همان ایام تعطیلات نوروز اعلام کرد که خواب زمستانی مدارس به اتمام رسیده و دانش‌آموزانی که پشت‌شان ۲سال با آموزش از راه دور یاد خورده، باید کوله‌پشتی‌شان را بردارند و همان فردای سیزده‌به‌در خودشان را به کلاس‌ها برسانند. نگرانی‌ها بابت آغاز بیک بعدی شیوع ویروس کرونا از همان روز به گوش رسید. برخی کارشناسان حتی گفتند همین نارضایتی‌ها در این باره، عمده‌تر است. عموم جامعه حتی اگر نسبت به مقولاتی چون محیط‌زیست حساس هم باشند آن حساسیت را چندان بروز نمی‌دهند، اما وقتی معیشت روز‌مره‌شان تهدید شود شاید رفتار دیگری از خود بروز دهند.

■ **واکنش احتمالی دولت چه خواهد بود؟** دولت تا همین جای کار هم چند واکنش فوری نشان داده است؛ از تعیین ضرب‌الاجل برای ریشه‌کن شدن فقر گرفته تا اظهاراتی دیگر از این دست. به‌نظر می‌رسد دولت در صدد راضی کردن اقشار ناراضی از جمله بازنشستگان و برخی اصناف از طریق اصلاح برخی قوانین هم هست. به همه اینها می‌توان ادامه روند دوره‌های قبل از جمله در واریز یارانه‌های معیشتی را هم افزود که نخستین مرحله آن در سال جدید، ۱۰فروردین‌ماه واریز شد. با این حال برای گمانه‌زنی در رابطه با واکنش احتمالی دولت برای بهبود معیشت مردم، باید به تصمیم‌هایی که در لایحه بودجه ۴۰۱به آنها اشاره شده رجوع کرد. دولت می‌خواهد اصلان یارانه نقدی ثروتمندان را حذف کند و شاید از این مسیر از تبعات حذف از دولتی جلوگیری به عمل آرد. تصمیم برای افزایش آبههای مصرفی و اقداماتی از این دست را نیز می‌توان در همین راستا تلقی کرد.

عوامل اجتماعی-اقتصادی را با توجه به وضعیت خود در نظر بگیرند.

۴:بُعداجتماعی مذاکرات هسته‌ای

■ **صورت مسئله بحران:** حلالا مذاکرات هسته‌ای موسوم به احیای برجام چندی است متوقف شده است، اما پربیراه نیست اگر بگویم حتی در روزهایی که مذاکره‌کننده‌های ایرانی دور میز نشسته بودند هم، اخباری که از محل برگزاری مذاکرات مخابره می‌شد حساسیت چندین سال مذاکره و حالا هم مذاکرات مجدد برای احیای دستاوردهای پیشین، مردم را نسبت به این مقوله کرحت کرده است. عموم مردم دیگر پیگیر اخباری که از مذاکرات و نتایج احتمالی رفتار در مدارس ندارند و رفتار آنها پیوندخورده با شیوه‌های آموزش از راه دورو مشکلاتی ایجاد کرده است. برای دیگر مقاطع هم ماجراکم و بیش همین گونه بوده است؛ بنابراین مهم‌ترین چالش بازگشایی مدارس و مراکز آموزشی برای دولت‌ها، یکی مقاومت خانواده‌ها در اعزام بچه‌ها به مدارس برای جلوگیری از ابتلا به ویروس کرونا و نیز بحران رفتار دانش‌آموزان و معلمان پس از عادت به آموزش مجازی خواهد بود.

■ **واکنش احتمالی دولت چه خواهد بود؟** بعید است دولت حتی در صورت ورود کشور به یک بعدی ابتلا به ویروس کرونا، دوباره به فکر برقراری آموزش مجازی بیفتد. این، مسیری است که آموزش و پرورش به‌سختی در این دو سال از آن عبور کرده و حالا سد محکم آموزش حضوری را شکسته است. احمد تئینی، کارشناس سلامت در این‌باره معتقد است دولت احتمالاً چالشی به تدوین و صدور یکسری آیین‌نامه برای تأمین امنیت دانش‌آموزان و کارکنان مدارس روی خواهد آورد. او می‌گوید: «آموزش و پرورش باید دستورالعمل‌هایی ارائه کند که دانش‌آموزان با آنها در باره سوبه‌های جدید ویروس کرونا مانند امیکرون و پروتکل‌ها و دستورالعمل‌های پیشگیری از آن اطلاع کسب کنند. دولت باید به این فکر کند که اگر فردی دچار بیماری کرونا باشد یا در طول حضور در کلاس‌های درس به این ویروس مبتلا شود، چه ملاحظاتی توسط مدارس در ادامه آموزش دانش‌آموزان باید اندیشیده شود. علاوه بر آن، برای جلوگیری از رزن آنگ و چسب به دانش‌آموز بیمار باید آموزش‌هایی داده شود.» این کارشناس سلامت معتقد است دولت به جای تعطیلی دوباره مدارس به برنامه‌هایی از این دست روی خواهد آورد؛ اینکه «مدارس آمادگی حضور دانش‌آموزان در کلاس‌های حضوری را تمام و کمال پیدا کنند و امکانات لازم را در زمینه رعایت پروتکل‌های بهداشتی فراهم آورند تا والدین از نزدیک ببینند که آنها چه اقداماتی برای محافظت دانش‌آموزان در برابر کرونا انجام می‌دهند تا خیال‌شان راحت شود.»

بنابر اعلام سازمان یونسف، دولت‌ها و مقامات در هنگام تصمیم‌گیری برای بازگشایی مدارس، باید منافع و خطرات تحصیل، سلامت عمومی و امیدوار به آینده نگاه دارد.

نکته‌ها

واکنش‌های احتمالی دولت به ۴چالش پیش‌روی جامعه

■ **به اذعان مسئولان و کارشناسان، ریزگردها بیشتر منشأیی خارجی دارند و وارداتی محسوب می‌شوند؛ بنابراین شیوه مواجهه با آنها نیز باید متناسب با همین منشأ پایی باشد و فرق دارد با بحران آلودگی هوای ناشی از مصرف سوخت‌های فسیلی و … بدیهی است که در مواجهه با بحرانی وارداتی، تعامل باید حرف اول را بزند.**

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟

■ **صورت مسئله بحران:** حالا بیش از یک‌دهه است که بحران ریزگردها، یکی از مهم‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی کشور است. اکنون را نتبید که چند باره ز بهاری و ۴٫۲ساعت باران نصفه و نیمه کمی هوای شهرها و به‌خصوص پایتخت را بهتر کرده است. همه‌چیز را که نمی‌شود همیشه به‌دست یاد و باران اسپردریزگردها، حتی فراتر از آلودگی‌های ناشی از سوءمصرف سوخت‌های فسیلی در داخل کشور، نفس شهرها را گرفته است. جامعه ایرانی با این بحران‌های جوان و پیر و با این چالش‌های سفت و سسخت چه خواهد کرد؟



یادداشت

امان‌الله قرانی مقدم جامعه‌شناس

هنوز می‌توان امیدوار بود

شاید نتوان تأثیر امری را در جامعه بررسی کرد و ابعاد اجتماعی آن را نادیده گرفت. از این‌رو در چالش‌های دولت در سال جدید می‌توان هر یک از موارد اقتصادی، آموزش و پرورش، محیط‌زیست و موضوعی چون برجام را که مسئله‌ای سیاسی است، در ابعاد اجتماعی مورد بررسی قرار داد. اما اگر بخواهیم چالش‌های دولت را در سال جاری مورد بررسی قرار دهیم شاید ۴ فصل از آن یعنی گرد و خاک که موضوعی محیط‌زیستی است، حضور بچه‌ها در مدرسه که امری آموزشی است، برجام که مسئله‌ای سیاسی است و معیشت که اقتصادی است را باید در فصل‌های جداگانه‌ای بررسی کرد.

■ **نگاهی به حضور دانش‌آموزان در مدرسه**
دانش‌آموزان پس از ۲سال به مدرسه بازگشتند. اما کسی گمان نمی‌کرد که ایسن حضور در مدرسه و کلاس‌های درس تا این اندازه پر حاشیه باشد. شاید دوری دو ساله از تعاملات اجتماعی باعث واکنش‌های متقابل در مدرسه شده باشد. از سوبیی مدیر، معلم و ناظم نیز در این دوری دو ساله چنان‌که باید نتوانسته‌اند در تربیت دانش‌آموزان و آموزش به آنها مؤثر عمل کنند. آموزش و پرورش باید به وسیله معلمان، مدیران و معاون و صاحب‌نظران عزم خود را جزم و با کمک مشاوران و راهنمایان هر چه زودتر این خلأ را پر کند. چنین اقدامی نیاز به یک برنامه‌ریزی دقیق دارد. در دوره پاندمی، رفتار در سست متقابل و تعاملات اجتماعی بین افراد کم‌رنگ شده و در شخصیت دانش‌آموزان اثر گذار بوده است. بسیار روشن است که شخصیت بنیادی در همین دوران شکل می‌گیرد و تکامل پیدا می‌کند. مشکلاتی چون انزواگرایی در دانش‌آموزان این روزها بیش از پیش خودنمایی می‌کند. همین امر باعث شده تحمل و قدرت پذیرش‌شان نسبت به همکلاسی‌هایشان کاهش پیدا کند. این در آینده باعث گوشه‌گیری فرد در جامعه نیز خواهد شد.

■ **گامی برای حل مشکل معیشت**
اما مهم‌ترین مسئله‌ای که رئیس‌جمهور روی آن دست گذاشت، تأمین معیشت مردم و کنترل قیمت‌ها و تنظیم بازار بود. تلاشی امیدوارکننده که البته به‌نظر می‌رسد خیلی موفقیت‌آمیز نبوده است. با توجه به اینکه تأمین معاش اکثر مردم با مشکل روبه‌رو شده است، بسیاری از مردم زیرخط فقر قرار گرفته‌اند و با حقوق حداقلی و اجاره مسکن وب. قادر به تأمین زندگی خود نیستند. تأمین معاش بزرگ‌ترین مشکل هر دولت محسوب می‌شود؛ زیرا رفاه و امنیت جامعه را با خطر روبه‌رو می‌کند.

■ **بی‌برنامگی به‌ارث رسیده زیست‌محیطی**
وضعیت زیست‌محیطی پیشی آمده در ماه اخیر در کشور و مسئله گرد و خاک نیز ازجمله مشکلاتی است که به دوره‌های قبل بازمی‌گردد و چندان محدوده به این دولت نیست. برنامه‌های نادرست و ساخت‌وساز سدهایی مقابل دجله و فرات، خشکی عظیم و پدیده‌های در کشور روبه‌رو شویم. آب نیز قرار بود پیش از این از خلیج فارس به وسیله آب شیرین‌کن‌ها به اصفهان و جنوب خراسان برسد. همه این موارد به کندی هر چه تمام‌تر پیش می‌رود. شاید لازم بود کارشناسان محیط‌زیست در این باره برنامه‌ریزی می‌کردند و اقداماتی انجام می‌دادند.

■ **آزادسازی پول بلوکه شده و رفاه مردم**

مسئله برجام نیز از دیگر مسائل مهمی است که زندگی اجتماعی ما را تحت‌تأثیر قرار خواهد داد. این مسئله که تا امروز ادامه‌دار شده است، طی مطالباتی از سوی اطرف و همچنین با نگاهی به گذشته و خروج از عهد و پیمان آمریکا، کمی گره خورده است. از سوبیی فروش نفت و بلوکه شدن پول ایران باعث مشکلاتی شده است که حل آنها مسائلی زیادی را در ایران گشوده خواهد کرد. با این حال نمی‌توان تأمید کرد. از آنجایی که قوای مختلف در این دوره با یکدیگر هماهنگ حرکت می‌کنند و اختلافات به حداقل رسیده است، می‌توان منتظر گره‌گشایی‌هایی بود. هرچند آنچه امروز به دولت رئیس‌رسیده است، میراث پرباری نیست. او با وجود آنکه در صحنه حضور داشته و با واقعیت‌ها از نزدیک روبه‌روست و از برج عاج بیرون آمده و با به صحنه گذاشته، با مشکلاتی روبه‌روست که برایش ارت رسیده است. شاید این مشکل را بتوان با نظر دورگیم و آکاوی کرد. دورگیم معتقد است ما از یک ساخت و همبستگی مکانیکی در رنج هستیم. یعنی در عین‌که هر دستگاهی مشغول به کار خویش است، از تباط خود را با سایر دستگاه‌ها درک نمی‌کند. بنابراین ساختار نظام اجتماعی ما از یک همبستگی مکانیکی در رنج است و احساس همه‌دردی و همدمی نمی‌کند. در واقع متوجه نیست کار او ممکن است چه صدمه‌ای به دیگر نهادهای اجتماعی وارد کند. باید به سمت ساختار همبستگی اجتماعی مثل بدن حرکت کرد. هرچند می‌توان در این دوره خودبین‌تر از گذشته بود؛ زیرا رئیس‌جمهور در بطن مشکلات قرار و سعی در نگاه کردن به مشکل و حل آن دارد. امیدوارم که توجه به گام‌های نخست دولت مثل افشای لیست به‌هکاران بانکی، گام‌های دیگر نیز برداشته و این مسیر به درستی پیموده شود.